

მოვალის სიცოცხლის დაზღვევა, როგორც კრედიტის უზრუნველყოფის
მექანიზმი: სამართლებრივი რეგულირება და პრაქტიკა

ანა მაღრაძე

სამაგისტრო ნაშრომი წარდგენილია ილიას სახელმწიფო

უნივერსიტეტის კერძო (ბიზნეს) სამართლის ფაკულტეტზე მაგისტრის

აკადემიური ხარისხის მინიჭების მოთხოვნების შესაბამისად

კერძო (ბიზნეს) სამართალი

ხელმძღვანელი: დავით ქოჩიაშვილი

ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტი

თბილისი, 2026

განაცხადი

როგორც წარდგენილი სამაგისტრო ნაშრომის ავტორი, ვაცხადებ, რომ ნაშრომი წარმოადგენს ჩემს ორიგინალურ ნამუშევარს და არ შეიცავს სხვა ავტორების მიერ აქამდე გამოქვეყნებულ, გამოსაქვეყნებლად მიღებულ ან დასაცავად წარდგენილ მასალებს, რომლებიც ნაშრომში არ არის მოხსენიებული ან ციტირებული სათანადო წესების შესაბამისად.

ანა მაღრაძე 19/06/2026

აბსტრაქტი

წინამდებარე სამაგისტრო ნაშრომი ეხება სიცოცხლის დაზღვევის, როგორც საკრედიტო ვალდებულებების უზრუნველყოფის მექანიზმის, კომპლექსურ დოქტრინალურ და პრაქტიკულ ანალიზს. კვლევის ძირითად მიზანს წარმოადგენს სადაზღვევო პოლისის სოციალურ-სამართლებრივი დამცავი ფუნქციის იდენტიფიცირება და ურთიერთობაში მონაწილე სუბიექტებს - მსესხებელს, ბანკსა და მზღვეველს - შორის ინტერესთა ტრიალექტიკის სამართლებრივი ბალანსის დადგენა.

ნაშრომში შესწავლილია სიცოცხლის დაზღვევის სამართლებრივი ბუნება, სადაზღვევო ინტერესი და მისი, როგორც რისკით დეტერმინირებული გარიგების, ფუნქციონალური კონცეფცია საკრედიტო რისკების მართვაში. განსაკუთრებული ყურადღება ეთმობა სადაზღვევო შემთხვევების - მსესხებლის გარდაცვალებისა და შრომისუნარობის (როგორც „ეკონომიკური სიკვდილის“) - დიფერენციაციას და მოთხოვნის რეალიზაციის მექანიზმებს.

ნაშრომის ფუნდამენტურ ნაწილს შეადგენს შედარებით-სამართლებრივი კვლევა, რომელიც აანალიზებს გერმანულ მოდელს ბანკების ფიდუციური კონცეფციის ჭრილში და ბრიტანულ მოდელს (*Payment Protection Insurance - PPI*) დაკავშირებული ხელშეკრულებების თეორიისა და შესაბამისი კვაზი-სასამართლო პრაქტიკის საფუძველზე. აღნიშნული გამოცდილება გამოყენებულია საუკეთესო საერთაშორისო პრაქტიკის გამოსავლინებლად.

კვლევის კრიტიკული ნაწილი ეთმობა ქართულ საკრედიტო-სადაზღვევო სისტემაში არსებულ სისტემურ გამოწვევებს. გაანალიზებულია ნორმატიული დეფიციტი, ინფორმაციული ასიმეტრია, დისპოზიციურობის პრინციპის შეზღუდვა და ბანკის დომინანტური მდგომარეობა, რაც ხელშეკრულების არაკეთილსინდისიერად გამოყენებისა და მომხმარებელთა უფლებების დარღვევის მაღალ რისკებს წარმოშობს. ნაშრომის დასკვნით ნაწილში, საერთაშორისო სტანდარტებისა და ქართული სასამართლო პრაქტიკის გათვალისწინებით, ჩამოყალიბებულია კონკრეტული

საკანონმდებლო და პრაქტიკული რეკომენდაციები, რათა აღნიშნული ინსტიტუტი გარდაიქმნას მსესხებლის დაცვის რეალურ სამართლებრივ გარანტიად და არა დამატებით ფინანსურ ტვირთად

საკვანძო

სიტყვები:

სიცოცხლის დაზღვევა; საკრედიტო უზრუნველყოფა; ინტერესთა ტრიალექტიკა; „ეკონომიკური სიკვდილი“; ინფორმაციული ასიმეტრია;

Abstract

This master's thesis offers a comprehensive doctrinal and practical analysis of life insurance as a mechanism for securing credit obligations. The primary objective of the study is to identify the socio-legal protective function of the insurance policy and to establish a legal balance within the trialectics of interests among the participating subjects: the borrower, the bank, and the insurer.

The thesis examines the legal nature of life insurance, insurable interest, and its functional concept as a risk-determined transaction within credit risk management. Particular attention is devoted to the differentiation of insurance events—specifically, the borrower's death and disability (conceptualized as "economic death")—and the mechanisms for claim realization.

A fundamental component of the thesis is a comparative legal study that analyzes the German model through the prism of the fiduciary concept of banks, and the British model (Payment Protection Insurance – PPI) based on the theory of linked contracts and relevant quasi-judicial practice. This international experience is utilized to identify best practices.

The critical part of the research addresses the systemic challenges within the Georgian credit-insurance system. It analyzes the regulatory deficit, information asymmetry, the restriction of the principle of party autonomy (*dispositivity*), and the dominant position of banks, all of which generate high risks of bad faith contractual practices and consumer rights violations. In the concluding section, drawing upon international standards and Georgian case law, specific legislative and practical recommendations are formulated to transform this institution into an authentic legal guarantee for borrower protection, rather than an additional financial burden.

Key Words:

Life Insurance; Credit Security; Trialectics of Interests; "Economic Death"; Information Asymmetry.